

**ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК**  
**акредитаційної експертизи підготовки фахівців зі спеціальності**  
**8.18010004 «Дорадництво» у Національному університеті біоресурсів і**  
**природокористування України**

Київ 2016

## ВИСНОВКИ

### експертної комісії Міністерства освіти і науки України про підсумки проведення акредитаційної експертизи підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» у Національному університеті біоресурсів і природокористування України

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 978 від 09.08.2001р. «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (зі змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України №801 від 15.08.2012 р.) та згідно із наказом Міністерства освіти і науки України № 229-А від 17.11.2016 р. експертною комісією у складі:

**голова комісії:** Школьний Олександр Олександрович – завідувач кафедри менеджменту Уманського національного університету садівництва, доктор економічних наук, професор;

**член комісії:** Шаманська Олена Ігорівна – декан факультету економіки та підприємництва Вінницького національного аграрного університету, кандидат економічних наук, доцент.

у період з 23.11.2016 р. по 25.11.2016 р. розглянуто матеріали, подані на експертизу Національним університетом біоресурсів і природокористування України, та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».


ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПРОВЕДЕНОЇ РОБОТИ ЕКСПЕРТНА КОМІСІЯ  
ВСТАНОВИЛА НАСТУПНЕ:

#### 1. Загальна характеристика Національного університету біоресурсів і природокористування України

Національний університет біоресурсів і природокористування України (НУБіП України) є одним із провідних вищих навчальних закладів України, який акредитований за IV рівнем (сертифікат про акредитацію РД-IV № 112 4703 від 27.06.2013 р., протокол № 105) і готує магістрів, бакалаврів, спеціалістів, молодших спеціалістів, в т. ч. іноземних громадян (ліцензія АЕ № 636425 від 20.05.2015 р.), а також кандидатів і докторів наук, здійснює підвищення кваліфікації фахівців, підготовку і перепідготовку з наданням другої вищої освіти.

Університет відповідно до статуту вищих навчальних закладів є закладом дослідницького типу, який провадить освітню, науково-дослідну, науково-інноваційну, навчально-виробничу та інформаційно-консультаційну діяльність,

Голова експертної комісії, професор



О.О.Школьний

спрямовану на дослідження сучасних проблем наук про життя і навколишнє природне середовище, використання, відтворення та збалансований розвиток біоресурсів наземних і водних екосистем, запровадження новітніх природоохоронних агро- і біотехнологій, технологій відродження безпечності та родючості ґрунтів, енергозберігаючих агротехнологій, екологічного і правового менеджменту в сільській місцевості, здійснення моніторингу і контролю за дотриманням стандартів, якістю і безпекою сільськогосподарської продукції, продуктів її переробки та довкілля.

Указом Президента України від 14 грудня 2000 р. № 1338 «Питання Національного аграрного університету» та Постановою Кабінету Міністрів України від 1 березня 2001 р. № 202 «Про Національний аграрний університет» НАУ отримав статус державного самоврядного (автономного) вищого навчального закладу та ряд інших повноважень.

30 жовтня 2008 року Постановою КМ України № 945 Національний аграрний університет перейменовано в Національний університет біоресурсів і природокористування України. Університет є закладом дослідницького типу і перебуває в управлінні Міністерства освіти і науки України.

Нині до складу університету входять такі підрозділи:

– **3 навчально-наукові інститути (НИ):** лісового і садово-паркового господарства, післядипломної освіти, енергетики, автоматики і енергозбереження;

– **13 факультетів базового закладу:** землевпорядкування, юридичний, конструювання та дизайну, ветеринарної медицини, тваринництва та водних біоресурсів, харчових технологій та управління якістю продукції АПК, аграрного менеджменту, економічний, гуманітарно-педагогічний, інформаційних технологій, агробіологічний, механіко-технологічний;

– **2 відокремлені кафедри:** фізичного виховання та військової підготовки;

– **10 регіональних навчальних закладів:** ВП НУБіП України «Боярський коледж екології і природних ресурсів»; ВП НУБіП України «Немішаївський агротехнічний коледж»; ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»; ВП НУБіП України «Бобровицький коледж економіки та менеджменту ім. О. Майнової»; ВП НУБіП України «Заліщицький аграрний коледж ім. Є. Храпливого»; ВП НУБіП України «Ірпінський економічний коледж»; ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут»; ВП НУБіП України «Мукачівський аграрний коледж»; ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний коледж»; ВСП «Рівненський коледж НУБіП України»;

– **4 дослідних станцій та навчально-дослідних господарств:** ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О.В. Музиченка»; ВП НУБіП України «Агрономічна дослідна станція»; ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство «Ворзель»; ВП НУБіП України «Боярська лісова дослідна станція»;

– **інші підрозділи:** наукова бібліотека; відділ регіонального розвитку, дистанційної освіти та заочного навчання; інформаційно-обчислювальний центр (ІОЦ); первинна профспілкова організація НУБіП України; відділ



соціальної роботи; благодійний фонд «Голосіївська ініціатива 2020»; НП «Стале природокористування та якість життя»; підготовче відділення; антикорупційний уповноважений; відділ внутрішнього аудиту; фотостудія;

– **науково-дослідний підрозділ:** REEFMC;

– **навчально-науковий центр:** ННЦ практичного навчання студентів;

– **відділення:** обслуговування комп'ютерних систем та мереж і електрифікації сільського господарства;

– **7 науково-дослідних інститутів:** здоров'я тварин; економіки і менеджменту; лісівництва та декоративного садівництва; техніки, енергетики та інформатизації АПК; науково-дослідний та проектний інститут стандартизації і технологій екобезпечної та органічної продукції, м. Одеса; технологій та якості продукції тваринництва; рослинництва, ґрунтознавства, біотехнологій та сталого природокористування.

Національний університет біоресурсів і природокористування України розташований у Голосіївському районі міста Києва по вулиці Героїв Оборони, 15. Державна реєстрація юридичної особи «Національний університет біоресурсів і природокористування України» була проведена 20 листопада 2008 року (свідоцтво серія А01 № 213683), видане Голосіївською районною у місті Києві державною адміністрацією, ідентифікаційний код – 00493706. НУБіП України включений до Державного реєстру вищих навчальних закладів України (реєстрація № 11-Д-27 від 06.10.2011 р.). Університет підпорядкований Міністерству освіти і науки України. Форма фінансування – бюджет. Організаційно-правова форма за КОПФГ – 425 державна організація (установа, заклад). Інституційний сектор економіки за KICE S1311 – центральні органи державного управління. Вид діяльності за КВЕД-2010 – вища освіта, дослідження й експериментальні розробки у сфері біотехнологій, дослідження й експериментальні розробки у сфері інших природничих і технічних наук, дослідження й експериментальні розробки у сфері суспільних і гуманітарних наук.

Ректор університету – доктор педагогічних наук, професор, Ніколаєнко Станіслав Миколайович.

НУБіП України як вищий навчальний заклад освіти акредитований за IV рівнем (сертифікат про акредитацію серія РД-IV № 1124703 від 27.06.2013 р., Ліцензія МОН України АЕ № 636425 від 25.05.2015 р.) має право на підготовку фахівців за такими освітніми рівнями: молодший спеціаліст – за 34 спеціальностями; бакалавр – за 29 напрямками; спеціаліст – за 20 спеціальностями; магістр – за 54 спеціальностями.

Оригінали засновницьких та дозвільних документів є в наявності, що перевірено комісією.

Загальна характеристика навчального закладу наведена в табл. 1.



Таблиця 1

**Загальна характеристика Національного університету біоресурсів і  
природокористування України**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри	
		Денна (очна) форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (осіб)	6248	5052
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- бакалавр (осіб)	3025	2275
	- спеціаліст (осіб)	365	755
	- магістр (осіб)	2858	2022
2.	Кількість студентів, курсантів, слухачів разом:	10938	5703
	у т.ч. за формами навчання:		
	- денна (очна) (осіб)	10938	5674
	- вечірня (осіб)	-	-
	- заочна, дистанційна (осіб)	-	29
3.	Кількість навчальних груп (одиниць)	468	315
4.	Кількість напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців (одиниць)	88	81 (в т.ч. 10 - перепідготовка)
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- бакалавр (одиниць)	32	32
	- спеціаліст (одиниць)	2	12 (в т.ч. 10 - перепідготовка)
	- магістр (одиниць)	54	37
5.	Кількість кафедр (предметних (циклових) комісій), (одиниць)	126	
	з них випускових (одиниць):	90	
6.	Кількість факультетів (навчально-наукових інститутів (ННІ)) (одиниць)	16	
7.	Загальні навчальні площі будівель (кв. м)	169369 м <sup>2</sup>	
	з них:		
	- власні (кв. м)	169369 м <sup>2</sup>	
	- орендовані (кв. м)	-	
8.	Навчальні площі, які здаються вищим навчальним закладом в оренду (кв. м)	-	
9.	Інше	-	

Структурним підрозділом університету є Навчально-науковий інститут післядипломної освіти (надалі – ННІ післядипломної освіти), яким спільно з кафедрами інших факультетів забезпечується навчальний процес зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».

При кафедрах ННІ післядипломної освіти працюють наукові гуртки, в роботі яких беруть участь магістри-дорадники.

Голова експертної комісії, професор



O.O.Школьний

Навчальний процес В ННІ післядипломної освіти спрямований на ефективну індивідуальну підготовку висококваліфікованого фахівця, здатного розв'язувати сучасні виробничі і наукові завдання з економіки, фінансів, банківської справи, бухгалтерського обліку, оподаткування, біржової діяльності. Навчальні плани адаптовано до системи вищої освіти США, країн Європейського Союзу, Японії. Значна частина науково-педагогічних працівників пройшли стажування в провідних зарубіжних університетах.

**Експертна комісія констатує: правові основи діяльності Національного університету біоресурсів і природокористування України ґрунтуються на всіх необхідних документах, що наявні в повному обсязі, і за змістом та формою відповідають чинному законодавству. Акредитаційна справа складена у повному обсязі відповідно до державних акредитаційних вимог. Представлені документи затверджені належним чином. Структура Університету забезпечує проведення діяльності з надання освітніх послуг, пов'язаних з одержанням студентами вищої освіти відповідно до ліцензії Міністерства освіти і науки України серія АЕ № 636425 від 20.05.2015 року.**

## **2. Формування контингенту слухачів**

Діяльність університету за зазначеною спеціальністю здійснюється відповідно до обсягу (25 осіб денної форми навчання), вказаному у ліцензії серія АЕ № 636425 від 20.05.2015 р.

Контингент студентів, які вступають до Національного університету біоресурсів і природокористування України на спеціальність 8.18010004 «Дорадництво», формується завдяки прийому на навчання бакалаврів будь-яких факультетів НУБіП України та інших вищих навчальних закладів України, а також фахівців, які здобули повну вищу освіту не нижче освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст.

Прийом студентів на спеціальність 8.18010004 «Дорадництво», провадиться відповідно до Правил прийому, що розроблені в Національному університеті біоресурсів і природокористування України на підставі Умов прийому до вищих навчальних закладів України, що приймаються кожного окремого року.

Для забезпечення якісного підбору контингенту студентів на спеціальність 8.18010004 «Дорадництво» дирекцією ННІ післядипломної освіти та його кафедрами ведеться різнопланова профорієнтаційна робота, спрямована, перш за все, на залучення до вступу у навчальний заклад сільської молоді. Здійснюючи профорієнтаційну роботу для залучення студентів на навчання по спеціальності 8.18010004 «Дорадництво», кафедра аграрного консалтингу та сервісу проводить зустрічі зі студентами усіх факультетів НУБіП України. Університет проводить ярмарки професій за участі представників міських, обласних і районних управлінь та господарств і підприємств різної форми власності регіону.

Питання формування кількісного і якісного складу абітурієнтів

заслуховуються на засіданнях Вченої ради ННІ післядипломної освіти, деканату, кафедр. Підготовка фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» здійснюється як за держзамовленням, так і на договірній основі за контрактом (за рахунок коштів юридичних і фізичних осіб).

При ННІ післядипломної освіти НУБіП України створена Рада роботодавців. Метою діяльності Ради є формування і збереження ефективних зв'язків факультету з роботодавцями для покращення якості освітніх послуг та пошук шляхів оптимальної співпраці для подальшого працевлаштування випускників ННІ післядипломної освіти.

У 2015 році відбувся перший набір студентів на навчання зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» на денну форму навчання. Набір склав 25 осіб.

А у поточному році набір студентів на навчання зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» склав 4 особи. Причиною неповного виконання ліцензованого обсягу прийому студентів була відмова частини випускників-бакалаврів продовжувати навчання на комерційній основі через фінансові труднощі. Окремо необхідно зазначити, що конкурс за поданими заявами у 2016 році становив 6,5 осіб на місце за держзамовленням. На навчання за контрактом у поточному році було подано тільки 1 заяву, що пояснюється низькою платіжеспроможністю населення.

Динаміка зміни контингенту студентів денної форми навчання Національного університету біоресурсів і природокористування України зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» представлена у таблиці 2.

**Таблиця 2**

**Показники формування контингенту студентів  
зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво»**

№ п/п	Показник	Роки	
		2015/2016н.р.	2016/2017н.р.
1.	Ліцензований обсяг підготовки (денна форма):	25	25
2.	Прийнято на навчання <b>всього осіб:</b>	25	4
	• денна форма в т.ч. за держзамовленням:	-	3
	• Нагороджених медалями, або тих, хто отримали диплом з відзнакою	-	-
	• зарахованих на пільгових умовах	-	-
3.	Подано заяв за державним замовленням	-	20
4.	Конкурс абітурієнтів на одне місце за державним замовленням	-	6,5

Динаміка зміни контингенту студентів денної форми навчання Національного університету біоресурсів і природокористування України зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» представлена у таблиці 3.

Таблиця 3

**Динаміка контингенту студентів спеціальності 8.18010004 «Дорадництво»  
за звітний період**

Показники	Роки	
	2015	2016
Контингент студентів (осіб) (станом на 01.10 2016 року)	25	4
Кількість відрахованих студентів	6	-

**На підставі зазначеного вище експертна комісія констатує: формування контингенту студентів зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» відповідає державним акредитаційним вимогам.**

### 3. Зміст підготовки фахівців

Навчальний план підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» здійснюється у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», а також стандартів вищого навчального закладу, що включають варіативні компоненти освітньо-професійної програми, освітньо-кваліфікаційної характеристики, засобів діагностики якості вищої освіти, структурно-логічної схеми підготовки, графіку навчального процесу, навчального плану, навчальної і робочої програми дисциплін.

Перелік нормативних дисциплін у навчальних планах повністю відповідає галузевим стандартам вищої освіти.

У варіативній компоненті враховано рекомендації ГСВО МОН України щодо винесення не більше п'яти іспитів на екзаменаційну сесію та планування на семестр не більше за одну курсову роботу.

Дисципліни варіативної компоненти забезпечують спеціалізацію випускників, потреби регіонального ринку праці, вимоги замовників та інтереси студентів.

Експертна комісія констатує, що всі дисципліни навчального плану підготовки магістрів забезпечені навчальними і робочими програмами; всі види практик, заходи з державної атестації забезпечені відповідними програмами і методичними рекомендаціями щодо їх проведення.

Терміни дії договорів на проходження практик студентами відповідають умовам заключних договорів (термін дії - п'ять років).

До розроблення навчальних планів і програм, ведення навчальних занять, керівництва магістерськими роботами, державної атестації випускників допускаються професори, доктори наук, кандидати наук, доценти, які мають значний досвід роботи у вищій школі, у науково-дослідницьких установах і є авторами підручників та навчальних посібників з грифом МОН України, мають опубліковані наукові праці, що відповідають профілю кафедри.

Загальний обсяг часу за освітньо-професійною програмою підготовки фахівців становить 2700 год., 90 кредитів за ECTS (у 2014 році один кредит склав 36 год.) та триває 1,5 роки.

Голова експертної комісії, професор



О.О.Школьній



Навчальний план складається з переліку нормативних та вибіркового навчальних дисциплін і забезпечує набуття системи знань та вмінь, необхідних для формування компетенції фахівця зі спеціальності.

Вибіркова частина плану складається з навчальних дисциплін самостійного вибору вищого навчального закладу та вибору студентів.

Навчання за програмою підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» завершується захистом магістерської роботи.

Науково-педагогічними працівниками, що забезпечують навчальний процес підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво», розроблено навчальні програми з дисциплін навчального плану. У програмах подано зміст навчального матеріалу, організаційні форми і методи викладання, теми практичних і семінарських занять, навчальний матеріал для самостійної роботи студентів та наведено перелік навчальних посібників, іншої літератури для його вивчення.

Дисципліни навчального плану підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» забезпечені навчально-методичними комплексами. Навчально-методичний комплекс дисципліни включає: робочу навчальну програму дисципліни, конспекти лекцій, фонд тестових завдань, методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи студентів.

Комплект науково-методичної документації і матеріалів є в наявності та був проаналізований під час акредитаційної експертизи спеціальності, він відповідає державним вимогам з акредитації.

Освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми базуються на державних стандартах і вимогах щодо професійної та спеціальної підготовки магістра.

Для забезпечення навчального процесу професорсько-викладацьким складом випускової кафедри аграрного консалтингу та сервісу розроблено плани та завдання для практичних занять, для самостійної роботи за дисциплінами навчального плану підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».

Експертна комісія констатує: за результатами перевірки відповідності освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми, навчальних планів і програм чинним стандартам та особливостям потреб регіону встановлено, що нормативно-правова база організації навчального процесу, зміст підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» в Національному університеті біоресурсів і природокористування України та терміни дії договорів на проходження практик студентами відповідають державним стандартам вищої освіти і державним акредитаційним вимогам.

#### **4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу**

Організація навчально-виховного процесу підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» здійснюється відповідно до

Голова експертної комісії, професор

О.О.Школьний

Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті біоресурсів і природокористування України, навчального плану зазначеної спеціальності, графіку навчального процесу та розкладу занять.

Навчально-виховну, методичну і наукову діяльність підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» здійснює випускова кафедра аграрного консалтингу та сервісу.

Завідувач випускової кафедри контролює повноту виконання робочих навчальних планів викладачами, своєчасне підвищення їх кваліфікації.

Перевірка експертною комісією засвідчує, що контроль знань в Національному університеті біоресурсів і природокористування України регламентується власно розробленим Положенням про екзамени та заліки та Положенням про модульно-рейтингову систему навчання.

У вищезазначених положеннях розроблена загальна система оцінювання та встановлені загальні критерії оцінки навчальних досягнень студентів.

Магістерські роботи студентами виконуються на завершальному етапі їх навчання. Тематики магістерських робіт орієнтовані на вирішення актуальних економічних проблем як на макроекономічному рівні, так і на рівні окремих підприємств.

Порядок виконання магістерських робіт подано в розроблених методичних рекомендаціях для написання магістерської роботи студентами. Захист магістерських робіт проводиться на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК), яка створюється щорічно для проведення державної атестації захисту магістерських робіт і діє протягом календарного року.

Дисципліни викладаються за сучасними технологіями: лекції в електронній формі з демонстраційними слайдами та застосуванням електронних проекторів і персональних комп'ютерів; використання матеріалів, що містяться у електронних навчальних курсах та Інтернет-ресурсах навчального призначення. У 10 навчальному корпусі, де в основному проходять заняття з підготовки фахівців, укомплектовано навчально-наукові лабораторії, які оснащені сучасними комп'ютерами та мають вільний доступ до мережі Internet. Для студентів спеціальності розроблені електронні навчальні курси на базі платформи дистанційного навчання Moodle – <http://it.nubip.edu.ua>. Кожний курс містить теоретичний матеріал, навчально-методичні матеріали для практичних занять та самостійної роботи. Розвиток інформаційної інфраструктури дозволив забезпечити студентів університету електронними варіантами наукових журналів та збірників, які випускаються в НУБіП України. З цією метою створено інституційний репозиторій НУБіП України – <http://elibrary.nubip.edu.ua>.

Також студенти мають можливість користуватись читальним залом бібліотеки на 100 місць. Науково-педагогічні працівники випускової кафедри глобальної економіки забезпечують навчальний процес методичними та інформаційними матеріалами в достатньому обсязі відносно нормативних потреб. Навчально-методичне забезпечення навчального процесу відповідає встановленим нормам та державним стандартам освіти.



Аудиторії та навчально-наукові лабораторії економічного факультету обладнані навчальним обладнанням, устаткуванням для навчальних дисциплін зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво». Облік обладнання виконується у відповідності з вимогами, щорічно проводиться його інвентаризація.

**Експертна комісія констатує: організація навчально-виховного процесу та його програмно-методичне забезпечення Національного університету біоресурсів і природокористування України відповідають державним акредитаційним вимогам. Навчальні плани, навчальні програми дисциплін з підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» виконуються в повному обсязі. Рівень методичного забезпечення відповідає сучасним вимогам та потребам навчального процесу, методична література є в достатній кількості. Лекції, практичні заняття, самостійна робота студентів, підготовка й захист магістерської роботи повністю забезпечені необхідними методичними розробками, що відповідає даним, наведеним у акредитаційній справі, та сприяє якості надання освітніх послуг.**

## **5. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу**

Експертна комісія, використовуючи оригінали документів з відділу кадрів Університету (особові справи та трудові книжки), перевірила достовірність наведеної у звіті інформації про якісний склад науково-педагогічного персоналу Університету для забезпечення навчального процесу підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» денної форми навчання.

Навчально-виховний процес здійснюється науково-педагогічним персоналом різних кафедр факультетів та навчально-наукових інститутів НУБіП України. Випускова кафедра – кафедра аграрного консалтингу та сервісу, яку очолює доктор економічних наук, професор Кальна-Дубінюк Тетяна Прокопівна.

Кальна-Дубінюк Т.П. має понад 200 наукових публікацій (h-індекс 6) у тому числі з проблем інформаційно-консультаційного забезпечення галузей АПК, з яких 10 – навчальних посібників: 7 – з грифом міністерства аграрної політики та продовольства України; 2 – з грифом МОН; 1 – англійською мовою; 5 монографій ( 1 англ. мовою): «Основи аграрного консалтингу», «Управлінський консалтинг», «Організація інформаційно-консультаційної діяльності», «Сільськогосподарська дорадча діяльність», «Паблік рілейшнз для консалтингу», «The Development of Extension Service in Ukraine with the World Wide Experience», «Словник-довідник з дорадництва», монографії: «Управлінський консалтинг в сільському господарстві», «Організація інформаційно-консультаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств», «Особливості створення та розвитку сільськогосподарської служби Екстеншн в Україні», «Інноваційні напрями розвитку дорадництва» тощо.



Кальна-Дубінюк Т.П. була керівником науково-дослідних розробок з дорадчої діяльності за державною тематикою: "Розробка теоретико-методичних підходів до формування та використання інтерактивної консалтингової системи для підтримки конкурентоспроможного виробництва" (номер державної реєстрації 0110U003636), "Розробка науково-методологічних основ формування та розвитку системи Екстенши сервісу в Україні" (номер державної реєстрації 0111U003690), "Розробка теоретико-методологічних засад розвитку ринкової системи розповсюдження сільськогосподарських знань і інформації" (номер державної реєстрації 0106U005245). Нині є керівником наукової теми: № 110/490-пр «Прикладні рішення розробки нових моделей розвитку електронної інформаційно-консультаційної системи дорадництва за видами діяльності» (№ держреєстрації 0115 U 003455). Вона розробила інтерактивну консалтингову систему КОНКА та розвиває електронну систему дорадництва e-Дорада для України (має два свідоцтва про реєстрацію авторського права), член міжнародних організацій в напрямку дорадництва: AIAEE (всесвітня); ESEE (європейська), учасник міжнародних програм – FER (обміну викладачами, США), була на стажуванні у США за програмою ім. Фулбрайта, учасник конференцій, семінарів та ініціатор інноваційного розвитку дорадництва – організатор шкіл-тренінгів, круглих столів, науково-практичних конференцій з актуальних питань дорадництва (має сертифікати, грамоти та дипломи), нагороджена Орденом "За сумлінну працю та високий професіоналізм" Радою з питань туризму та курортів України (2011 р.), Подякою МОН України (2015 р.), отримала звання «Заслужений науково-педагогічний працівник НУБіП України» (2016 р.), сприяє розвитку післядипломної освіти в Україні, застосуванню активних форм і методів навчання дорадників та експертів-дорадників та їх сертифікації, є секретарем сертифікаційної комісії Міністерства аграрної політики та продовольства України в Київській області, має кваліфікаційне свідоцтво «Експерт-дорадник України».

Навчальний процес підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво», що акредитується, забезпечує повністю укомплектований професорсько-викладацький склад.

У складі випускової кафедри працює 7 науково-педагогічних працівників з науковими ступенями (100 %), серед них: 1 доктор економічних наук (25%), 6 кандидатів наук (75%). Викладачі кафедри мають високу кваліфікацію, займаються науково-дослідною та навчально-методичною роботою, публікують наукові праці.

Аналіз кадрового забезпечення навчального процесу показав, що підготовка магістрів здійснюється викладачами у відповідності з їх науковою спеціальністю та кваліфікацією. У навчальному процесі підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» випускова кафедра орієнтується на тісну взаємодію і співробітництво з іншими кафедрами університету, навчально-дослідними господарствами і передовими науковими установами та сільськогосподарськими підприємствами, такими як: ВП НУБіП України «Великоснітинське навчально-дослідне господарство ім. О. В. Музиченка», ВП НУБіП України «Навчально-дослідне господарство Ворзель», ВП НУБіП



України «Агрономічна дослідна станція», ВП НУБіП України «Немішаєвський агротехнічний коледж», Національним науковим центром «Інститут аграрної економіки» Національної академії аграрних наук України.

Основні напрямки наукових досліджень кафедри аграрного консалтингу та сервісу визначаються кафедральною науково-дослідною роботою.

На кафедрі аграрного консалтингу та сервісу виконується 1 науково-дослідна робота останні 2 роки, що фінансується за рахунок державного бюджету.

На кафедрі функціонує студентський науковий гурток (Наказ НУБіП України № 218 від 03.03.2015) - «Дорадник», керівник к.е.н., доцент Кудінова І.П.

Результати науково-дослідної роботи широко використовуються в навчальному процесі кафедри, під час підготовки аспірантів та докторантів, а також опубліковані у наукових монографіях, статтях та доповідях. За період 2012–2016 років викладачами кафедри опубліковано понад 120 наукових праць, в т.ч. 20 – у виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах даних, 5 монографій, 3 підручники, 12 навчальних посібників. За останні 5 років науково-педагогічними працівниками кафедри видано 2 словника-довідника, більше 20 науково-методичних розробок, 3 авторських прав на твір.

Магістри залучаються до виконання науково-дослідної роботи, яка виконується кафедрою.

Науково-педагогічні працівники кафедри регулярно беруть участь у роботі міжнародних виставок «Агро–2013», «Агро–2014», «Агро–2015», «Агро–2016», «ІнтерАгро – 2013», «ІнтерАгро – 2014», «ІнтерАгро – 2015», «ІнтерАгро – 2016», наукових семінарах, конференціях, конгресах, у.т.ч. міжнародних.

Кафедра співпрацює з провідними університетами країн СНД, Польщі, США, Нідерландів, Угорщини, Німеччини, Турції тощо та проектами міжнародної технічної допомоги USAID (США), TACIS (ЄС). Постійно бере участь у конкурсах на отримання грантів, виграла 2 гранти.

Під керівництвом науково-педагогічних працівників кафедри студенти поглиблюють свої професійні знання і набувають практичні навички у виробничих умовах.

Кафедра також здійснює активну науково-консультаційну діяльність через підготовку законодавчих та нормативних документів, аналітичних матеріалів для міністерств і відомств країни.

Викладання лекційних годин фундаментального циклу та циклу фахових дисциплін забезпечують кафедри: аграрного консалтингу та сервісу, менеджменту інноваційної діяльності, англійської філології, глобальної економіки, менеджменту ім. проф. Й.С. Завадського, аграрного, земельного та екологічного права імені академіка Василя Зіновійовича Янчука, цивільного та господарського права, інформаційних систем, цивільного та господарського права, організації агробізнесу, рослинництва, землеробства та геобіології.

Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників здійснюється згідно з вимогами Міністерства освіти і науки



України за планом підвищення кваліфікації університету. Один раз на 5 років відповідно до розпорядження навчальної частини університету професорсько-викладацький склад проходить підвищення кваліфікації у ВНЗ України і зарубіжних університетах, в науково-дослідних інститутах НААН України, підприємствах, установах різних форм власності, а також постійно підвищують свою кваліфікацію на Всеукраїнських та Міжнародних семінарах, тренінгах та науково-практичних конференціях тощо. З метою заохочення педагогічних працівників в університеті запроваджена рейтингова система оплати праці.

Плинності кадрів немає. Підготовка кадрів вищої кваліфікації здійснюється через аспірантуру і докторантуру із 34-х спеціальностей.

Університет має прямі міжнародні зв'язки із зарубіжними вищими навчальними закладами, зокрема Словацьким аграрним університетом в м. Нітра, Університет Менделя в Брно, Чеська Республіка; Варшавським університетом наук про життя; Університет ім. Гумбольдта, м. Берлін; Університетом прикладних наук Вайєнштефан-Тріздорф та іншими. Для читання лекцій запрошуюються іноземні фахівці.

**Експертна комісія зазначає, що показники кадрового забезпечення підготовки фахівців заявленої спеціальності відповідають державним вимогам з акредитації.**

## **6. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу**

Університет має власні приміщення для організації навчального процесу студентів. Документи, які засвідчують право постійного користування земельною ділянкою та приміщеннями для здійснення навчально-виховного процесу на термін, необхідний для завершення циклу навчання, відомості про наявність інфраструктури та навчально-лабораторні площі, санітарний паспорт, свідоцтво про державну реєстрацію тощо, наведені в звіті та перевірені комісією.

Навчально-науковий комплекс НУБіП України включає 16 навчальних корпусів з приміщеннями, загальною площею 169369 м<sup>2</sup>. Площа навчально-лабораторних приміщень – 100586 м<sup>2</sup>. На одного студента припадає більше 12 м<sup>2</sup>, що дозволяє проводити заняття в одну зміну.

Підготовка фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» переважно здійснюється у корпусі № 10, аудиторія 412.

Професійну підготовку фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» забезпечує сумісно професорсько-викладацький склад кафедр всіх факультетів та ННІ післядипломної освіти. Кафедри економічного факультету розміщені в навчальному корпусі № 10. Кожна кафедра має достатні за площею приміщення для науково-педагогічних працівників та допоміжного персоналу.

Університет має 13 власних гуртожитків для розміщення іногородніх студентів та забезпечення їх нормального проживання і навчання.

Комп'ютерний парк університету нараховує 2685 ПК. В університеті функціонує 46 комп'ютерних класів, у яких нараховується 612 ПК типу Pentium



та робочих місць, які працюють за клієнт-серверною технологією «тонкого клієнта», ПК платформи Apple. Крім того, університет має ще 869 сучасних ПК, які знаходяться в адміністративних службах, деканатах та на кафедрах. Отже, на 100 студентів, в середньому, використовується 14,1 комп'ютерів. Є обладнання, устаткування та програмне забезпечення спеціалізованих комп'ютерних лабораторій, які забезпечують виконання начального плану зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».

В університеті на високому рівні поставлено медичне обслуговування студентів і науково-педагогічних працівників завдяки мережі медичних пунктів. Функціонує санаторій-профілакторій, загальна площа якого складає 1400 м<sup>2</sup>. Всі наявні об'єкти соціально-побутової сфери є власністю Національного університету біоресурсів і природокористування України. Орендованих приміщень немає.

Для забезпечення діяльності факультету створена відповідна матеріально-технічна та навчально-методична база. Нині в розпорядженні економічного факультету є лекційні аудиторії з мультимедійним обладнанням, які використовуються в якості відеокласів, комп'ютерні класи для практичних занять і самостійної роботи студентів.

Значна увага приділяється комфортному проживанню студентів та їх повноцінному харчуванню.

Студентське містечко НУБіП України – комплекс гуртожитків з житловими приміщеннями, місцями загального користування, закладами громадського харчування, медичного і побутового обслуговування, спортивними кімнатами та іншими будовами, що входять в цей комплекс. Територія, на якій вони розташовані, має виробничі приміщення, майстерні необхідні для експлуатації і ремонту споруд, інженерного обладнання і комунікацій. В університеті налічується 13 гуртожитків, два з яких – готельного типу.

Для повноцінного харчування студентів, а також співробітників в університеті є студентська їдальня, яка розрахована на 200 посадкових місць.

Окрім центральної їдальні в університеті існує мережа буфетів, які знаходяться у навчальних корпусах № 1, 2, 3, 4, 6, 10, 11, 12 та у гуртожитках № 9, 12 на загальну кількість 970 посадкових місць, а також столова «Санаторій-профілакторій» на 104 посадкових місць.

З метою виявлення обдарованої студентської молоді, розвитку її творчих здібностей в університеті організовано роботу художніх колективів і гуртків, спортивних секцій та оздоровчих груп. У НУБіП України створені всі умови для занять спортом та фізичною культурою. Координацію спортивно-масової роботи здійснює кафедра фізичного виховання, яка є навчально-науковим підрозділом університету і знаходиться у навчальному корпусі № 9.

В університеті значна увага приділяється популяризації здорового способу життя як серед студентів, так і серед науково-педагогічних працівників і співробітників шляхом залучання їх до регулярних фізичних занять та участі у фізкультурно-масових і спортивних заходах.

Вивчення матеріально-технічного забезпечення навчального процесу



свідчить про те, що всі навчальні дисципліни навчального плану підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» забезпечені відповідними навчальними аудиторіями для проведення лекційних, лабораторних, практичних занять.

Експертна комісія перевірила рівень забезпечення підручниками, навчальними посібниками, фаховими періодичними виданнями дисциплін підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво». Результати перевірки показали, що бібліотека Університету укомплектована на 100 % науковою та навчально-методичною літературою із заявленої спеціальності.

У фондах бібліотеки Національного університету біоресурсів і природокористування України зібрано близько одного мільйона примірників документів різних видів та типів: книги, періодичні видання та ті, що продовжують видаватися, брошури, спеціальні види науково-технічної документації, неопубліковані документи, мікрофільми, електронні видання, у тому числі іноземними мовами. Щорічно фонд поповнюється, в середньому, на тридцять тисяч примірників, передплачується близько 280 назв періодичних видань.

За своїм змістом фонд бібліотеки універсальний, але найбільш повно укомплектований документами відповідно до напрямів і спеціальностей підготовки й перепідготовки фахівців аграрної та природоохоронної галузей.

На сучасному етапі основними напрямками роботи бібліотеки є своєчасне інформаційно-бібліографічне забезпечення діяльності університету шляхом впровадження прогресивних методів роботи, новітніх інформаційних технологій. А саме: створення, використання електронного каталогу та повнотекстових електронних баз даних бібліотеки, інтернет-технології, корпоративна співпраця на галузевому та регіональному рівні.

До послуг читачів шість абонементів, три читальних зали, один з яких спеціалізований з доступом до довідкових традиційних та електронних довідкових джерел інформації. Нещодавно відкрита філія бібліотеки економічного факультету, яка облаштована сучасними апаратно-технічними засобами. Планується відкриття ще чотирьох філій. У структурі сучасної бібліотеки 7 відділів, 9 секторів, 4 філії, допоміжні служби.

У 2007 році завершилось формування депозитарної бібліотеки ФАО ООН на базі бібліотеки НУБіП України, яка має національний статус.

Площа наукової бібліотеки разом з читальним залом складає – 2844 м<sup>2</sup>. Більш детальну інформацію про бібліотеку НУБіП України вказано у Додатку 1.

Розвиток інформаційної інфраструктури дозволив забезпечити студентів електронними варіантами наукових журналів та збірників, які випускаються в НУБіП України. З цією метою створено інституційний репозитарій НУБіП України – <http://elibrary.nubip.edu.ua>.

**Експертна комісія констатує: наявна навчально-лабораторна база випускової кафедри аграрного консалтингу та сервісу, рівень їх оснащення відповідають чинним нормативам; лабораторії забезпечені необхідним лабораторним обладнанням та інвентарем, мають достатню кількість місць для проведення навчання до груп в одну зміну.**



У цілому матеріально-технічна база Національного університету біоресурсів і природокористування України, випускової кафедри аграрного консалтингу та сервісу відповідає державним вимогам щодо акредитації підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».

## 7. Якість підготовки і використання випускників

Навчальний процес підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» спрямований на те, щоб випускники мали належний рівень компетентності й були спроможні кваліфіковано виконувати обов'язки за фахом.

Для комплексної перевірки якості підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво» була проведена комплексна перевірка залишкових знань студентів другого року навчання. Контрольні заміри залишкових знань проводили з використанням розроблених викладачами Національного університету біоресурсів і природокористування України пакетів комплексних контрольних робіт (ККР). В контрольних замірах знань брали участь 100 % студентів, що мали їх виконувати.

За результатами контрольних замірів знань екзаменаційної сесії показники абсолютної успішності та якості успішності відповідно становили: з циклу фундаментальних дисциплін – 100% та 100%, відповідно; з циклу фахових дисциплін – 100% та 74%, відповідно. Виконання ККР на «4» і «5», з циклу фундаментальних дисциплін становить в середньому 88%, з циклу фахових дисциплін – 90%.

Експертна комісія на місці перевірила результати залишкових знань з дисциплін останньої, перед акредитацією, екзаменаційної сесії за програмою підготовки фахівців спеціальності 8.18010004 «Дорадництво». Було проведено моніторинг результатів оцінки знань студентів. Виявлені експертною комісією залишкові знання знаходяться на рівні встановлених нормативів. Розбіжність між оцінками експертів і викладачів університету під час самоаналізу були в межах допустимих норм. Порівняльний аналіз їх результатів наведено в табл. 4.

Результати виконання контрольних робіт за звітом університету та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів в університеті відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки фахівців зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво».

Зміст контрольних завдань відповідають стандартам вищої освіти за спеціальністю 8.18010004 «Дорадництво», а результати їх виконання – чинним акредитаційним нормативам. Результати підсумкового контролю відповідають нормативним показникам.

Завершальним етапом підготовки магістрів-дорадників є захист магістерських робіт. В ННІ післядипломної освіти традиційно приділяється посиленна увага підвищенню якості та ефективності навчання, шляхом підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників та удосконалення науково-методичного забезпечення дисциплін, впровадження інтерактивних

лекцій.

Магістерські роботи виконуються на матеріалах господарюючих суб'єктів (вітчизняних підприємств, установ та організацій) або на замовлення конкретних підприємств.

Таблиця 4

**Результати виконання комплексних контрольних робіт студентів зі спеціальності 8.18010004 «Дорадництво»**

Назва дисциплін	Результати виконання ККР							
	під час самоаналізу				під час акредитаційної експертизи			
	Абсолютна успішність, %	Якість навчання, %	Середній бал	Середній бал за 100 бальною шкалою	Абсолютна успішність, %	Якість навчання, %	Середній бал	Середній бал за 100 бальною шкалою
<i>Цикл фундаментальних дисциплін</i>								
Інтелектуальна власність	100	63	4,3	4,0	100	62	4,2	3,9
Методологія і організація наукових досліджень	100	100	4,3	3,5	100	99	4,2	3,5
Організація інформаційно-консультаційної діяльності	100	100	4,2	4,2	100	99	4,1	4,2
<b>Середній показник за циклом</b>	<b>100</b>	<b>87,7</b>	<b>4,25</b>	<b>3,9</b>	<b>100</b>	<b>86,7</b>	<b>4,16</b>	<b>3,8</b>
<i>Цикл фахових дисциплін</i>								
Сільськогосподарська дорадча діяльність	100	100	4,5	4,5	100	98	4,4	4,5
Етика дорадчої діяльності	100	79	3,8	3,9	100	78	3,8	3,9
<b>Середній показник за циклом</b>	<b>100</b>	<b>89,5</b>	<b>4,1</b>	<b>4,2</b>	<b>100</b>	<b>88,0</b>	<b>4,1</b>	<b>4,2</b>
<b>СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ</b>								
<b>«Організація та розвиток дорадчої діяльності в аграрній сфері економіки»</b>								
Управлінський консалтинг	100	100	4,8	4,8	100	99	4,75	4,7

Студенти здійснюють збір необхідної інформації, її обробку, обґрунтування пропозицій щодо розглянутих питань, що є, по-суті, одним із видів науково-дослідної роботи.

В них присутні елементи наукових досліджень і розрахунок фінансово-економічних показників.

Керівниками магістерських робіт є досвідчені висококваліфіковані професори, доктори наук; кандидати наук, доценти. Для рецензування обираються провідні науково-педагогічні працівники інших кафедр університету, або кафедр інших вузів.

Випускники програми підготовки фахівців за спеціальністю 8.18010004 «Дорадництво» працюють на підприємствах різних організаційно-правових форм державної і приватної власності.

**Експертна комісія констатує: показники успішності студентів,**

Голова експертної комісії, професор



О.О.Школьний